

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-31
Besvaras senast
2021-06-14

Till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:781 Marinens framtida materielförsörjning

Marinen står inför omfattande utmaningar de kommande åren. Den militära hotnivån har ökat i Östersjöregionen de senaste åren. Östersjön är återkommande skådeplats för stora marinövningar. Ryssland genomför stora övningar i Östersjön där även Kina har medverkat.

I det totalförsvarsbeslut som fattades av riksdagen i december 2020 ingår vissa förstärkningar av marinen. Det handlar bland annat om att antalet ubåtar i krigsorganisationen ska öka från fyra till fem, nya ubåtar av Blekingeklassen ska ersätta äldre modeller, anskaffning av nya ytstridsfartyg ska påbörjas och de befintliga Visbykorvetterna ska halvtidsmodifieras och i samband med detta utrustas med robotluftvärn.

Försvarsgrenen har dock sedan länge varit i stort behov att omsätta sin materiel, och tidigare anskaffningar har drabbats av omfattande fördyringar och förseningar. Mest noterbart var att utvecklingen de Visbykorvetter som i dag utgör stommen av marinens ytstridsfartyg blev kraftigt försenade och dyrare än beräknat.

År 2018 gjordes följande observationer i utredningen *Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov* (SOU 2018:7) kring tillståndet i marinen.

- Ett flertal olika fartygstyper har en hög ålder och bör av tekniska och operativa skäl omsättas efter 2025.
- Amfibiessystemet har relativt tekniskt ålderstigen materiel och har dessutom behov av förbättringar bl.a. vad avser bekämpningssystem, luftvärn och förmåga till maskering.
- Samtliga fartyg, inklusive Visbykorvetterna, saknar robotluftvärn vilket tillåter en angripare att från medelhög höjd ohotad göra vapeninsatser mot fartygen.

Den senaste tiden har det kommit ytterligare signaler om fördyringar och förseningar som rör marinens materiel. Dels handlar det om att en väntad försäljning av ubåtar till Polen inte har genomförts, dels att det nya signalspaningsfartyget Artemis blivit kraftigt försenat. Det betyder att det gamla signalspaningsfartyget Orion återigen måste livstidsförlängas för att Sverige ska kunna upprätthålla en viktig förmåga.

I värsta fall innebär dessa fördyringar att det måste göras omprioriteringar redan nu i det försvarsbeslut som började gälla den 1 februari i år.

En viktig faktor när det gäller materielförsörjningen på den marina sidan är att det är svensk försvarsindustri som har producerat de stora plattformarna som Visbykorvetterna och ubåtarna. Det är en styrka att Sverige har förmågan att producera sofistikerade materielsystem. Samtidigt kan det innebära kostnader för staten om det inte går att exportera dessa till andra länder som vi kan dela kostnader för utveckling, vidmakthållande och drift med.

Även framgent kommer svensk försvarsindustri spela en viktig roll. Utveckling av nästa generations ubåt, den så kallade Blekingeklassen, sker hos Saab Kockums. Försvarets materielverk (FMV) och Saab Kockums har också tecknat kontrakt avseende nästa generations ytstridsfartyg för marinen och det omfattar initialt kravanalyser och framtagande av underlag.

Vidare är undervattensförmågan ett så kallat väsentligt säkerhetsintresse. Det innebär att den inhemska kompetensen rörande den specifika förmågan anses vara av särskild vikt för Sveriges försvarsförmåga. Dock finns ingen tydlig definition av exakt vad detta innebär för statens åtagande. Det finns därför ett behov av tydlighet kring statens långsiktiga roll och ekonomiska åtagande kring de väsentliga säkerhetsintressen som pekas ut.

Det har tillsatts en utredning som ska ta fram en materielförsörjningsstrategi för det militära försvaret. I uppdraget ingår att utredningen ska tydliggöra statens åtagande i försvarsföretagsfrågor, inklusive de väsentliga säkerhetsintressena. Utredningen fokuserar dock bara på materielförsörjningen och har inte i uppdrag att ta fram en specifik försvarsindustristrategi, vilket hade behövts för att ta ett helhetsgrepp.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga försvarsminister Peter Hultqvist:

1. Vilka lärdomar har ministern dragit av tidigare anskaffningar på den marina sidan, till exempel Visbykorvetterna?
2. Hur avser ministern att hantera de nu uppkomna fördyringarna när det gäller marinen?
3. Vilken bedömning gör ministern när det gäller hur de uppkomna

fördyringarna och förseningarna kommer att påverka marinens operativa förmåga?

4. Hur avser ministern att gå vidare med processen kring anskaffning av nästa generations ytstridsfartyg?
5. Vilken bedömning låg till grund för beslutet att tillsätta en utredning som bara ska ta fram en materielförsörjningsstrategi och inte en försvarsindustristrategi?
6. Avser ministern att vidta några åtgärder för att stärka exportfrämjandet för svensk försvarsindustri?

.....

Pål Jonson (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders